

deri at see en Udtalelse, som gjælder alle Geistlige, det er aldeles uberettiget paa den Naade at fortolke Ordene. Naar man dernæst kommer til at fremsætte dadlende Bemærkninger om Geistligheden, saa er det dermed ingenlunde givet, at der derved er udtalt en Dadel over selve Geistligheden, thi det er mange Gange, som der allerede er gjort opmærksom paa, kun Forholdene, hvorover der udtales en Dadel, Forhold, som Geistligheden ikke selv kan gjøre for, som Geistligheden ikke selv har skabt, saa at en Dadel over dem kan man ikke i egentlig Forstand falde en Dadel over Geistligheden. Men hertil kommer, foruden hvad der allerede er nævnt fra flere Sider, at hvad der meer end nogen anden Grund gjør Præstens Stilling uheldig, det er den Naade, hvorpaa han tager sine Indtægter, det er for selve Præstefabet overordentlig uheldigt med Hensyn til dets Stilling i Menigheden; den Naade, som enkelte Geistlige benytte og hvorpaa de stille sig frem ved at tage deres Indtægter, skader Standen i dens Heelhed overordentlig; thi det er ikke sjældent, at man hører Menighedens Medlemmer fortælle, at naar der er Tale f. Ex. om Begravelser, maae de slutte en heel Accord med Præsten om at holde en Tale ved Graven, der skal accorderes og pruttes om Dalere og Marker, og til Slutning hedder det: Du kunde godt have Raad til at give lidt mere; — og naar de ikke kunne komme til Accord, saa siger Præsten: ja, saa bliver Talen kun ganske kort. Jeg har selv hørt en Præst, da der ikke var truffet nogen Accord, og Vedkommende spurgte, hvad han skulde betale i Anledning af Begravelsen, sige: Da jeg havde i Dag saa kort Tid og ikke kunde opholde mig ret længe, skal Du have det for 1 Rd., det koster ellers 2 Rd. Det kan jo ikke undgaaes, at saadanne enkelte Tilfælde gaae fra Mund til Mund og virke skadeligt for den hele Stand; jeg troer ikke, at jeg behøver at forvare mig imod den Mening, at jeg skulde ville tillægge enten den hele eller Fleertallet af Standen en saadan Fremgangsmaade; men jeg siger, at en Mand, der har stor Pengebegjerlighed, fristes til at gaae frem paa denne Naade; han fristes til at benytte Keiligheden, som der er givet ham, paa en

Naade, som ikke kan Andet end svække Embedets Værdighed. Jeg troer, at Præstens Stilling for Fremtiden vilde blive en ganske anden, naar han for det Første fritoges for den Andeel, han har i den communale Bestyrelse, og dernæst sattes paa en fast Gage, som Statskassen udbetalte. Jeg troer, at med de Forandringer vilde man pludselig uden nogen lang Overgangstid finde Stemningen ganske forandret imellem Præsten og Menigheden. Jeg troer derfor, at der ikke er nogen Grund til at være betænkelig ved at gaae ind paa et Lovforslag af den Beskaffenhed som det nærværende, fordi vi ikke for Diebliffet have faaet nogen Deel i Kirkens Forvaltning, og jeg troer ligeledes, at det er Begyndelsen til at ordne andre og større Dele af Præstens Forhold til Menigheden, som vil virke meget til Held for det Hele. Derimod troer jeg ikke, at det i mindste Naade vil føre dertil, om man ved Valget af Præster gav Menigheden et Veto til at sige Nei, og heller ikke om Biskopperne vifterede oftere, selv om det blev eengang om Maaneden, hvilket desuden ingen Mand vil kunne overkomme. Alle disse Ting troer jeg ikke er det, hvorpaa det kommer an. Den ærede Rigsdagsmand nævnte et Punkt, som han havde megen Betænkelighed ved at fritage Præsten for, og det var Præstens Stilling til Skolen; det er mig meget sørgeligt, kan jeg sige, at høre denne Uttring fra den ærede Rigsdagsmand, som efter sin hele Stilling maa antages i Fremtiden at ville faae megen Indflydelse paa, om dette Forhold bliver anderledes ordnet eller ikke. Jeg vil ogsaa her, da jeg seer, at man idelig maa forvare sig imod Mistydning, sige, at der efter min Overbeviisning ikke er saa Geistlige, der ere udmærkede Skolemænd og Tilsynsmænd ved Skolen; men paa den anden Side vil jeg ogsaa sige, at det er min Overtydning, at der er flere endnu, som ikke egne sig dertil, og at der er endnu flere, som ikke have nogen stor Interesse for, at Oplysningen skal gaae ud over en vis Grændse. Man har ikke Noget imod, at Almuen lærer at læse og skrive, lærer at ramse Valles Lærebog op, og Katechismus udenad; men naar man gaaer videre og gjør større Fordringer, fordrer andre Kundskaber, som de kunne benytte i Livet, for at